



2. marts 2026

## Åbent brev til alle opstillede folketingskandidater

### Fra Foreningen – Lokale Fødevarer Danmark

Kære folketingskandidat,

Der er udskrevet valg i en tid, hvor klima, miljø og landbrugets fremtid står øverst på dagsordenen. Det er nødvendigt. Men midt i de store overskrifter risikerer vi at overse det mest jordnære og samtidig mest strategiske spørgsmål:

### Hvem skal producere vores mad – og på hvilke vilkår?

Danmark er ved at miste sin frugt- og grøntsagsproduktion. Små og mellemstore producenter presses ud. Samtidig er der en voksende bevægelse – fra nye market garden-jordbrug til specialiserede forarbejdningsevirkomheder – der dokumenterer, at det er muligt at skabe høj værdiskabelse pr. hektar, arbejdspladser og gastronomisk kvalitet i verdensklasse.

Alligevel er rammevilkårene strukturelt skæve.

---

## 1. En landbrugsstøtte, der belønner areal – ikke menneskemad

Den fælles landbrugspolitik (CAP) i EU er fortsat i vid udstrækning baseret på hektarstøtte. Det betyder i praksis:

- Store bedrifter med mange hektar modtager millioner i direkte støtte.
- Mindre producenter med intensiv frugt- og grøntsagsproduktion – og markant højere fødevareroutput pr. hektar – modtager få tusinde kroner eller slet ingenting.
- De mindste jordbrug falder ofte helt under minimumsgrænserne.

I flere EU-lande har man i højere grad differentieret støtten:

- **Frankrig** har en omfordelingsstøtte, der giver ekstra støtte til de første hektar.
- **Tyskland** anvender omfordelingsmekanismer, hvor mindre og mellemstore bedrifter får relativt højere støtte pr. hektar.
- **Østrig** har i årtier prioriteret mindre familiebrug og diversificerede produktioner gennem målrettede miljø- og kvalitetsordninger.
- **Italien** arbejder regionalt med særlige programmer for niche- og kvalitetsproduktioner.

Danmark har i praksis lagt sig tæt på en flad model, hvor strukturudviklingen favoriserer volumen frem for diversitet.

## Vi foreslår en dansk model, der:

1. Indfører en tydelig omfordelingsstøtte til de første hektar.
2. Differentierer støtten efter fødevareroutput og arbejdsintensitet – ikke kun areal.
3. Målretter særlige puljer til frugt, grønt og specialafgrøder og ikke mindre forædling tæt på producenten
4. Anerkender små, højtproducerende jordbrug – også under de nuværende minimumsgrænser.

Når en producent kan skabe over 3 mio. kr. i omsætning på én hektar – men er for lille til at modtage støtte – er systemet ude af balance.

## 2. Løn, arbejdsforhold og den danske model

Vi ser grøntsagsproducenter, der reelt aflønnes med omkring 25.000 kr. om måneden for 70–80 timers ugentligt arbejde. Dette er eksempelvis en grøntsagsproducent med 50 hektar intensiv produktion af høj kvalitetsafgrøder

Det er ikke i trit med den danske model.

Hvis vi ønsker mere frugt og grønt, mere lokal produktion og flere arbejdspladser i landdistrikterne, må rammevilkårene muliggøre en bæredygtig indtjening – også for dem, der ikke opererer i global bulkproduktion.

## 3. En national fødevarerstrategi – ikke kun retorik

I **Sverige** har man i flere år haft en national fødevarerstrategi, der samler:

- Primærproduktion
- Niche- og specialproduktion
- Gastronomi
- Forarbejdning
- Eksport
- Regional udvikling

Strategien har givet kontinuitet og politisk retning på tværs af regeringer.

Danmark – et land der markedsfører sig på gastronomi i verdensklasse – mangler fortsat en samlet, handlingsorienteret national fødevarerstrategi, der integrerer:

- Almindeligt landbrug
- Små jordbrug og market gardens
- Lokale og regionale værdikæder
- Fødevarerforarbejdning i mindre skala
- Offentlige indkøb
- Uddannelse og iværksætteri

Vi har brugt ordet "lokale fødevarer" i årevis. Nu har vi brug for struktur.

## 4. Lokale fødevarer er allerede en del af valgkampens store temaer

Agendaen om lokale, regionale og nationale fødevarer hænger direkte sammen med:

- Klima og CO<sub>2</sub>-reduktion
- Biodiversitet
- Drikkevandsbeskyttelse
- Selvforsyning og robusthed
- Landdistriktsudvikling
- Iværksætter- og SMV-politik
- Offentlige køkkener og sundhed
- Turisme og oplevelsesøkonomi

Når vi taler om nye retninger for animalsk produktion – herunder svin – handler det ikke kun om reduktion, men om omstilling og balancering.

Når vi taler om tabet af dansk frugt og grønt, handler det om fødevarer sikkerhed, arbejdspladser og sundhed.

Når vi taler om blomstringen af små jordbrugere og nicheproduktion, handler det om et reelt potentiale for at øge produktionen af menneskemad pr. hektar.

## 5. Organisering og professionalisering af de nye producenter

Der er i disse år en markant vækst i små, intensive jordbrug:

- Højværdiproduktion
- Tæt relation til gastronomien
- Kortere værdikæder
- Stor innovationsgrad

Men de står ofte uden:

- Adgang til målrettet rådgivning
- Professionel forretningsudvikling
- Investeringskapital
- Samarbejdsstrukturer
- Organisering i stærke fællesskaber

Vi foreslår etableringen af en national struktur for lokale og småskalaproducenter, hvor de – på lige fod med andre iværksættere – får adgang til:

- Erhvervshusenes kompetencer
- Specialiseret landbrugs- og fødevarerådgivning
- Kapital- og låneinstrumenter
- Professionalisering og skalering
- Organisering i kooperative strukturer

“Fra mange bække små” er ikke romantik – det er en strukturel mulighed.

## 6. Hvad vi beder jer om

Vi beder ikke om symbolpolitik.

Vi beder om:

1. En differentieret og retfærdig landbrugsstøtte.
2. En samlet national fødevarerstrategi.
3. Strukturel støtte til frugt- og grøntproduktion.
4. Lige adgang til iværksætterstøtte for små fødevarerproducenter.
5. Anerkendelse af lokale og regionale fødevarer systemer som en del af Danmarks fremtidige fødevarer sikkerhed.

Valget handler om retning.

For os i Brancheforeningen for Lokale Fødevarer i Danmark handler det ikke om at udskamme én produktionsform eller romantisere en anden.

Det handler om at definere, **hvad vi vil have mere af – og hvordan vi konkret skaber rammerne for det.**

Vi står klar til dialog – før og efter valget.

Med venlig hilsen

**Foreningen Lokale Fødevarer Danmark**



Jesper Zeihlund  
Stifter & Formand